

גיטין נח-א

עניין: מעשה ברבי יהושע בן חנניה והתינוק

ישעיה מב, כד

לְאַחֲרָיִךְ: כִּי מִי־נִתְּנָן לְמִשְׁפָּחָה (לְמִשְׁפַּחַת קָרִי)
יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל לְבוֹזִים הֲלוֹא יְהוּהוּ זֶה חֲטָאנוּ
לָךְ וְלֹא־אָבוּ בְּדַרְכֵיךָ הַלֹּךְ וְלֹא שָׁמְעוּ
בְּתוֹרָתוֹ: כִּי וַיִּשְׁפֹּךְ עָלָיו חֲמָה אֲפֹ וַעֲזוּז

חסדי דוד לרבי דוד פארדו תוספתא הוריות פ"ב ה"ו

והשאלה עד אחר הלא ה'. ומשם ואילך באה התשובה. ואמר זו, כלומר זו המשיסה שאתם שואלים עליה, מי גרם לה, היינו לפי שאנחנו בעצמנו אעפ"י שראינו יסורי החרבן לא לקחנו מוסר וחזרנו וחטאנו לו. ואותם היסורין שבתחלה היו לפי שלא אבו וכו' ולא שמעו וכו'.

והחששא היינו רבדיק בלישניה ר' יהושע וגייז לרבוריה, והפסיק במקום שאינו ראוי להפסיק לראות היש משכיל בפומיה דההוא רביא פירושא דקרא דצריכא רבא. שאם יסיים הפסוק בהעברה בעלמא נודע בצערים כי ריק הוא ממנו. והוא לא כן עשה, אלא נענה בחכמה בנקודותיו וטעמיו, כי בהלא ה' פסיק התם טעמא בסכינא חריפא והרר אמר זו חטאנו וכו', וזו וראי הוכחה גמורה מלבב חכמה. ולכך קפץ ונשבע לפרותו בכל ממון, כי נראה דמופלג בחכמה הוה, כמ"ש התו' [גיטין דף נ"ח ע"א ד"ה כל]. וטפי יומתק פירושנו כפי הנוסחא שלפנינו בתוס': קרא את המקרא הוה, כלומר דרך קריאה בטעמיו שהורה דכשאמר לבוזים אכתי לא סלקא לה שאלתא, והבחור כארזים הבין כונתו ופיו פתח בחכמה לסיים בטעמו והודיעו דשפיר גמיר פירושא דקרא אף שהוא כמין חומר. ועם האמור אפשר ליישב

ה' זו חטאנו לו, דלשון זו לא משתמע כלל דזו משמע דמורה באצבע, ועוד שהוא לשון נקבה וטפי הוה ליה למימר הלא ה' כי חטאנו לו. עוד קשיא דברישא קאמר חטאנו לשון מדברים בעדם, ומסיים ולא אבו בדרכיו הלוך ולא שמעו כמדבר על אחרים. ובאמת שגם הטעמים של זה הפסוק משונים מאד לכאורה, דתיבת יעקב יש בה טעם נייגון (ו)מפסיק דהיינו תביר ומאחר שהלשון הוא נמשך עד לבוזים לא הוה ליה לינקד יעקב אלא בפשטא אי נמי בטרחא וכיוצא שירה שענין השאלה נמשכת עד לבוזים, ובתיבת לבוזים היה שייך טעם מפסיק כגון תביר או זקף קטון או אתנה להורות שהוא סיום השאלה, ומהלא ה' ואילך תחילת התשובה. ולא ננקד כך, אלא וישאל לבוזים ננקדו במאריך טירחא, הלא ה' בשופר הולך וזקף קטון כאילו לא נגמרה השאלה עד אחר הלא ה', והוא פלאי לכאורה. ברם בקושטא שבקיה לקרא דאיהו דחיק ואוקי אנפשיה, וע"י פיסוק הטעמים מודיע שיעורו לרבים.

והיינו רקא מתמה קרא. והא ידוע שע"י צרות החרבן נתמרקו כל עונותיהם של ישראל וכמ"ש רז"ל במדרש [ויקרא רבה י"א סוף ז'] אדכתיב [ירמיה ל"ח כ"ח] והיה כאשר נלכדה ירושלים, אותו היום נטלו ישראל איפופסין שלימה על עונותיהן. אמור מעתה שנשארנו נקיים, ומאין הרגלים לסבול עוד אח"כ יסורין אחרים כאילו עדיין עונותם על עצמותם, חלילה לו יתברך מעשות זאת, השופט כל הארץ לא יעשה משפט, והלא נקיים הם צדיקים הם ע"י מה שנטלו. וז"ש מי נתן למשיסה, ולדונם בכינוי יעקב מאחר דכבר היה לשעבר ישראל לבוזים בזווי רבוזי בשעת החרבן, והנה ידענו כי הלא ה' פעל כל זאת וע"י רינא הוא שכבר חל עליהם שם ישראל שנתמרקו עונותיהם ולא תאונה אליהם רעה מעתה, וא"כ מי נתן למשיסה יעקב נמצא שאין סיום התמיהא

ועובדא דר' יהושע מייתי ליה ש"ס בגטין פ' הניזקין דף נ"ח [ע"א] בקצת שינוי לשון. ע"ש. ואיכא למידק מאי רבותיה דההוא רביא שידע גמרו של הפסוק, זיל קרי בי רב הוא, וכי ידיעת בית רבו שלימדו מקרא אחר וישנו בזכירה מכאן מודעא דרבי יתקרי, ומה זה חרד ר' יהושע את כל החרדה הזאת והפליא לעשות נדר גדול, בפרט כפי לשון הש"ס דקאמר: מובטחני בו שירה הוראות בישראל העבודה שאיני זו מכאן עד שאפדנו בכל ממון וכו', מה ראה על ככה הפלאה זו איני יודע מה היא, אטו כל מי שיודע לסיים פסוק אחר מן המקרא פה גומר עליו כי בן בטו"ח הוא שירה הוראות בישראל.

ונלע"ד במאי דאיכא למידק טובא בהך קרא [ישעיה מ"ב כ"ד]. חדא מאי קא מתמה נביא מי נתן למשיסה וכו', פשיטא כי יד ה' עשתה זאת ומאי קמ"ל. תו קשה כפל הענין במלות שונות למשיסה יעקב וישאל לבוזים, תרתי למה לי. ותו דהני לישני דיעקב וישאל לא שייכי שפיר אהרדי, דבשלמא בשם יעקב אשכחן דמכנה אותן הכתוב כשאין עושין רצונו של מקום מלשון עקוב הלב [ירמיה י"ז ט']. אבל כינוי ישראל היינו כשעושין רצונו ולא שייך הכא. עוד קשיא טובא על מה שכתוב הלא